

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
PREȘEDINTE

Intrare Nr. 114370/MC
20 21 Luna 12 Ziua 29

4/35 /06 -01- 2022

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.3954A/2021

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 10591 / 29 DEC 2021

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL

Nr. 2143 CR/05.01.2022

Domnului
Ion-Marcel CIOLACU
Președintele Camerei Deputaților

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Guvernul României, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă. (PL-x 232/2021)

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 19 ianuarie 2022 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 26 ianuarie 2022.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

Președinte,

Prof.univ.dr. Valer DORNEANU

Guvernul României
Prim-ministru
Nr.5/8600/27.12.2021

București

Domnului Președinte al Curții Constituționale a României
Prof. univ. dr. Valer Dorneanu

În temeiul art.146 lit.a) din Constituția României, republicată, și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Guvernul României formulează prezenta sesizare în vederea exercitării controlului prealabil de constituționalitate referitor la Legea pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (Pl-x nr.232/2021) (transmisă prin adresa SGG nr.15A/10484/2021):

1.Aspecte preliminare:

La data de 15.12.2021, Plenul Camerei Deputaților, în calitate de cameră decizională a adoptat Legea pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (Pl-x nr. 232/2021) și, la data de 20.12.2021, legea mai sus menționată a fost depusă la Secretarul General al Camerei Deputaților pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității acesteia¹.

Raportat la atribuțiile Curții Constituționale care privesc controlul constituționalității actelor normative înainte de promulgare - în temeiul art.146 lit.a) din Constituție și art.15 din Legea nr.47/1992²-, și apreciind că art. II din Legea mai sus amintită prezintă unele vulnerabilități din perspectiva conformității sale cu Legea fundamentală, înțelegem să vă supunem atenției următoarele aspecte vizând actul supus controlului constituționalității, o parte dintre acestea fiind semnalate, de altfel, Camerei Deputaților cu ocazia dezbaterilor parlamentare având ca obiect această inițiativă legislativă,

În punctul nostru de vedere sunt indicate potențiale riscuri de neconstituționalitate (extrinsecă și intrinsecă) în legătură cu dispozițiile art. II ale actului normativ în cauză prin raportare la prevederile art.1 alin.(3) și (5), art.16 alin.(1), art.21 alin.(3) și art.124 alin.(2) din Constituția României, republicată.

2.Argumente care impun, în opinia noastră, sesizarea de către Guvern a Curții Constituționale:

2.1 Vulnerabilități (extrinseci) ale dispozițiilor art.II din actul normativ amintit prin raportare la prevederile art.1 alin.(3) și (5) din Constituție.

¹procesul legislativ poate fi consultat la adresa de internet:

http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=19348.

² privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Cu titlu de precizare introductivă, arătăm că prin Raportul din 30.09.2021 Comisia juridică, de disciplină și imunități propune plenului Camerei Deputaților adoptarea *Proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă* (PL-x 232/2021), cu un amendament admis (vizând art. II din proiect).

Textul vizat de amendament are, în forma inițială (adoptată de Guvern și, ulterior și de Senat), următorul cuprins:

"Dispozițiile art.524 - 526 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu modificările aduse prin prezenta lege, sunt aplicabile și contestațiilor formulate după data intrării în vigoare a prezentei legi."

Forma inițială a textului a avut în vedere, cum se arată și în Expunerea de motive, instituirea soluției aplicării imediate a noii reglementări, pentru a da efect hotărârii instanței de contencios constituțional și, doar parțial, pentru procesele în curs de soluționare la data intrării în vigoare a reglementării preconizate, din considerente ce țin de eliminarea incertitudinilor referitoare la competența și procedura de soluționare a contestațiilor ce vor fi formulate în aceste procese după data intrării în vigoare a preconizatei reglementări [fiind subînțeles că legea nouă se aplică oricum contestațiilor formulate (după data intrării în vigoare a legii noi) în procese pornite ulterior acestei date]³.

Amendamentul mai sus menționat, adoptat de Comisia juridică a Camerei Deputaților, și, ulterior, de Plenul Camerei Deputaților, are următorul cuprins:

"Prin derogare de la art.24 și 25 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, procedura prevăzută de prezenta lege se aplică și contestațiilor formulate și nesoluționate până la momentul intrării sale în vigoare."

Prin amendamentul propus, adoptat ulterior de Plenul Camerei Deputaților, s-a intenționat, probabil, extinderea câmpului de acțiune al principiului aplicării imediate a legii noi la contestațiile formulate anterior datei intrării în vigoare a legii noi (desigur în procese pornite anterior aceleiași date) și nefinalizate până la această dată; cu toate acestea, în realitate, textul art. II din Lege, supus analizei, lasă, în mod cu totul nejustificat, în afara sferei sale de aplicare contestațiile formulate după data intrării în vigoare a legii noi în procese pornite anterior acestei date [(doar) acestea din urmă fiind luate în considerare prin textul în forma adoptată de Senat], care vor rămâne supuse legii vechi⁴ - în configurația acesteia rezultată ca urmare a pronunțării și publicării Deciziei Curții Constituționale nr.604/2020 - și, pe cale de consecință, în privința lor va subzista vidul legislativ astfel creat și cu privire la care intervenția legislativă este, de altfel, incompletă. În sprijinul acestei concluzii, arătăm că, prin ipoteză, norma (art.II din Lege) asupra căreia s-a intervenit în procesul legislativ de la Camera Deputaților este una conflictuală (mai exact de drept intertemporal), specială, derogatorie, astfel că aceasta nu ar putea fi extinsă la alte situații (i.e. procese/contestații) decât cele la care se referă în mod expres; mai mult, este fără putință de tăgadă că intenția legiuitorului a fost aceea de a include în câmpul de aplicare a norme (și o parte dintre) procesele aflate în curs de soluționare la data intrării în vigoare a noii reglementări care amenajează competența și procedura de soluționare a contestației privind tergiversarea procesului.

Cu toate acestea, norma propusă nu tratează, cum am arătat, contestațiile privind tergiversarea procesului formulate după intrarea în vigoare a legii noi, în procesele aflate în curs

³Inclusiv în considerarea faptului că Decizia Curții Constituționale nr. 604/2020 - care a făcut necesară intervenția legislativă asupra Codului de procedură civilă - nu tratează, ca în alte cazuri, situațiile tranzițorii, generate de aceasta

⁴ Prin urmare, sunt lăsate în afara sferei de aplicare a textului tocmai contestațiile avute în vedere prin norma de drept conflictuală propusă în forma adoptată de Guvern.

de soluționare la data intrării în vigoare a acesteia, în condițiile în care, din moment ce legiuitorul a optat pentru extinderea principiului aplicării imediate a legii noi și la procesele pornite anterior datei intrării în vigoare a legii noi în care au fost formulate contestații nesoluționate până la aceeași dată, *a fortiori*, într-o astfel de optică, domeniul său de aplicare ar fi necesitat a fi extins pentru a cuprinde și contestațiile formulate după data intrării în vigoare a legii noi în procese pornite anterior acestei date.

Mai precizăm că și motivarea amendamentului adoptat de Comisia juridică de disciplină și imunități a Camerei Deputaților este, în parte, neclară (*e.g.*, referirea la norma de procedură ca fiind de imediată aplicabilitate este cel puțin discutabilă, în condițiile schimbării, în materie, prin noul Cod de procedură civilă, a concepției reglementării procesual civile de drept comun).

Așa fiind, pe de o parte, forma art.II din Lege, astfel cum a fost adoptată de Camera Deputaților, dorește să asigure o anumită eficacitate Deciziei Curții Constituționale nr.604/2020 (fiind desigur inadmisibilă aplicarea legii noi unor situații juridice epuizate, precum contestațiile finalizate), dar într-o formă diferită în raport cu textul adoptat de Guvern și, ulterior, de Senat, iar, pe de altă parte, nu este lipsită de eventuale inconveniente de ordin practic, în considerarea diverselor stadii procesuale în care se pot afla, la data intrării în vigoare a noii legi, contestațiile privind tergiversarea procesului și în măsura existenței posibilității reevaluării juridice a unor situații juridice epuizate.

Așadar, în condițiile în care s-a optat pentru o astfel de opțiune de reglementare, legiuitorul, din evidente rațiuni legate de asigurarea exigențelor de claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate a reglementării, ar fi trebuit să amenajeze, în mod riguros, consecințele acestei variante de reglementare (*e.g.*, transmiterea contestațiilor către instanța competentă să le judece, indiferent de stadiul lor procesual, eventuala refacere a procedurii etc.), în considerarea faptului că legea nouă aduce o schimbare radicală – în primul rând din punct de vedere al competenței de soluționare a contestației, dar și al structurii și a procedurii – instituției contestației privind tergiversarea procesului.

În același sens, trebuie arătat că din lecturarea textului se observă că acesta se referă doar la aplicabilitatea procedurii *prevăzute de legea analizată* contestațiilor formulate și *nesoluționate* (formulările în cauză sunt cu siguranță, neconforme cu exigențele tehnicii legislative și nefericite) până la momentul intrării sale în vigoare, iar nu la aplicarea, în bloc, a dispozițiilor art.524-526 din Codul de procedură civilă, astfel cum acestea au fost modificate prin noua reglementare.

În acest context, arătăm că, raportându-se la dispozițiile art.1 alin.(3) și (5) din Constituția României, instanța de contencios constituțional a dat relevanță atât calității formulării în sine a normei, cât și corelării cu alte acte normative și aptitudinii acesteia de a fi aplicată efectiv și eficient.⁵

În verificarea calității legii, Curtea a făcut trimitere la normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, arătând că, *„deși acestea nu au valoare constituțională, prin reglementarea lor, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ”*. S-a subliniat, de asemenea, că *„respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații ce respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare”*.⁶

⁵ Decizia nr. 513/2017 din 4 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.578 din 19 iulie 2017.

⁶ Decizia nr. 420/2019 din 3 iulie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 883 din 1 noiembrie 2019.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că, potrivit Legii nr.24/2000⁷, actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune și „*să fie redactat într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, clar și precis, care să excludă orice echivoc*”. Totodată, „*o reglementare din aceeași materie și de același nivel poate fi cuprinsă într-un alt act normativ, dacă are caracter special față de actul ce cuprinde reglementarea generală în materie, reglementarea fiind derogatorie dacă soluțiile legislative referitoare la o situație anume determinată cuprind norme diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie, aceasta din urmă păstrându-și caracterul său general obligatoriu pentru toate celelalte cazuri*”.

Raportând cele evidențiate, de altfel constant, în jurisprudența Curții Constituționale la prevederile art.II ale actului normativ adoptat, apreciem că acestea sunt criticabile din perspectiva respectării cerințelor de calitate a legii (claritate, precizie, previzibilitate, predictibilitate), inclusiv prin prisma faptului că normele analizate au omis să reglementeze, pe de o parte, situația tuturor contestațiilor formulate/care vor fi formulate în procesele aflate în curs de soluționare la data intrării în vigoare a noii legi, iar, pe de altă parte, au omis să amenajeze, în mod riguros, consecințele opțiunii de reglementare alese (e.g., transmiterea contestațiilor către instanța competentă să le judece, indiferent de stadiul lor procesual, refacerea procedurii etc.), în considerarea faptului că legea nouă aduce o schimbare radicală – în primul rând din punct de vedere al competenței de soluționare a contestației, dar și al structurii și a procedurii – instituției contestației privind tergiversarea procesului.

2.2. Încălcarea dispozițiilor art.21 alin.(3) din Constituție.

Cum este cunoscut, o componentă a cerinței dreptului la un proces echitabil este reprezentată de soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil (optim și previzibil), acesta fiind considerentul esențial pentru care, atât în cuprinsul reglementării procesual-civile, cât și al cele penale, de drept comun, a fost reglementat un instrument juridic prin care să se poată pună în discuție durată rezonabilă a procedurii. Așa fiind, amenajarea, chiar cu titlu de drept intertemporal, a unor dispoziții neclare, nepredictibile referitoare la soluționarea contestațiilor privind tergiversarea procesului, cu consecințe practice asupra părților din proces, poate aduce atingere, în aceste cazuri particulare, inclusiv dreptului la soluționarea cauzei în termen rezonabil (optim și previzibil), în substanța sa.

2.3. Încălcarea prevederilor art.16 alin.(1) și ale art.124 alin.(2) din Constituție.

Cum am precizat mai sus, prin dispozițiile art.II din Lege s-a intenționat, probabil, extinderea câmpului de acțiune al principiului aplicării imediate a legii noi la contestațiile formulate anterior datei intrării în vigoare a legii noi, în procese pornite anterior aceleiași date, și nefinalizate până la această dată; cu toate acestea, câmpul de aplicare a normei analizate lasă în afara sferei sale contestațiile formulate după data intrării în vigoare a legii noi în procese pornite anterior acestei date, care vor rămâne supuse (în continuare) legii vechi.

Așadar, norma propusă nu tratează, cum am arătat, contestațiile privind tergiversarea procesului formulate după intrarea în vigoare a legii noi, în procesele aflate în curs de soluționare la data intrării în vigoare a acesteia, în condițiile în care, din moment ce legiuitorul a optat pentru extinderea principiului aplicării imediate a legii noi și la procesele pornite anterior datei intrării în vigoare a legii noi în care au fost formulate contestații nesoluționate până la aceeași dată, *a fortiori*, (și, pe cale de consecință, în scop de asigurare a egalității de tratament juridic și a unei justiții civile egale) într-o astfel de optică, domeniul său de aplicare ar fi necesitat a fi extins pentru a

⁷ privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

cuprinde și contestațiile formulate după data intrării în vigoare a legii noi în procese pornite anterior acestei date.

Cum s-a subliniat în doctrină, principiul egalității în fața legii semnifică faptul că toate persoanele cu o vocație egală să fie judecate de aceleași instanțe judecătorești și după aceleași dispoziții legale, de fond sau de procedură⁸. În lumina și pentru respectarea acestui principiu fundamental, apreciem că, din moment ce opțiunea de reglementare a legiuitorului se referă la contestațiile formulate (și nesoluționate) până la data intrării sale în vigoare, aceasta ar fi trebuit să cuprindă – potrivit acestei paradigme - toate situațiile de aplicare imediată a legii noi în procesele aflate în curs de soluționare, așadar și contestațiile formulate, în procesele în curs de soluționare, după data intrării în vigoare a legii noi (avute în vedere, de altfel, în forma adoptată de Guvern a proiectului de Lege).

Față de aspectele mai sus învederate, vă rugăm să admiteți sesizarea de neconstituționalitate.

Cu deosebită considerație,

PRIM-MINISTRU

NICOLAE IONEL CIUCĂ

⁸ P. Pop, V.-M. Ciobanu, în I. Muraru, E.-S. Tănăsescu (coord.), *Constituția României. Comentari pe articole.*, Ediția a II - a, revizuită și adăugită, Ed. CH Beck, București, 2019, comentariul art. 124, p. 1116.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I. – Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 524 se modifică și va avea următorul cuprins:

**„Forma
contestației**

Art. 524. – Contestația se formulează în scris și se depune la instanța investită cu soluționarea procesului în legătură cu care se invocă tergiversarea judecății. Contestația se poate formula și verbal în ședință, caz în care va fi consemnată, împreună cu motivele arătate de parte, în încheierea de ședință.”

2. Articolul 525 se modifică și va avea următorul cuprins:

- „Competența.
Procedura
de soluționare**
- Art. 525. - (1)** Contestația este de competența instanței ierarhic superioare, care o soluționează în complet format din 3 judecători. Când procesul se judecă la Înalta Curte de Casație și Justiție, contestația se soluționează în completul de 5 judecători. Când procesul se judecă de completul de 5 judecători, contestația se soluționează de un alt complet de 5 judecători.
- (2)** Instanța investită cu judecarea procesului va înainta de îndată contestația instanței competente, împreună cu o copie certificată de pe dosarul cauzei. Atunci când este posibil, acestea se trimit instanței ierarhic superioare în format electronic.
- (3)** Formularea contestației nu suspendă judecata.
- (4)** Instanța soluționează contestația în termen de 10 zile de la primirea dosarului.
- (5)** Judecata se face în camera de consiliu, cu citarea părților, printr-o hotărâre care nu este supusă niciunei căi de atac, ce trebuie motivată în termen de 5 zile de la pronunțare.
- (6)** Dacă instanța găsește contestația întemeiată, va dispune ca instanța care judecă procesul să îndeplinească actul de procedură sau să ia măsurile legale necesare, arătând care sunt acestea și stabilind, când este cazul, un termen pentru îndeplinirea lor.
- (7)** În toate cazurile, instanța care soluționează contestația nu va putea da îndrumări și nici nu va putea oferi dezlegări asupra unor probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluționare a pricinii ori care să aducă atingere libertății judecătorului cauzei de a hotărî, conform legii, cu privire la soluția ce trebuie dată procesului.”

3. Articolul 526 se modifică și va avea următorul cuprins:

**„Sanctionarea
contestatorului
de
rea-credință**

Art. 526. – (1) Atunci când contestația a fost făcută cu rea-credință, autorul acesteia poate fi obligat la plata unei amenzi judiciare de la 500 lei la 2.000 lei, precum și, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru repararea prejudiciului cauzat prin introducerea contestației.

(2) Reaua-credință rezultă din caracterul vădit nefondat al contestației, precum și din orice alte împrejurări care îndreptățesc constatarea că exercitarea acesteia s-a făcut în alt scop decât acela pentru care legea o recunoaște.”

Art. II. - Prin derogare de la art. 24 și 25 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, procedura prevăzută de prezenta lege se aplică și contestațiilor formulate și nesoluționate până la momentul intrării sale în vigoare.

Art. III. - Paternitatea stabilită pe cale judecătorească poate fi contestată, de tatăl din afara căsătoriei sau de copil, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, dacă după rămânerea definitivă a hotărârii prin care a fost stabilită paternitatea au fost obținute probe noi prin procedee tehnico-științifice care nu erau disponibile la data soluționării cauzei.

(2) În caz de admitere a acțiunii prevăzute la alin. (1), prima hotărâre își pierde efectele de la data rămânerii definitive a celei de-a doua hotărâri.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

**p. PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

**PREȘEDINTELE
SENATULUI**

ANA-MARIA CĂTĂUȚĂ

FLORIN-VASILE CÎTU

**București,
Nr.**